

Rapport

Datum: 2025-04-28

Version: 1.1

Diariennr: 2025/0006-01

Rapport Verksamhetsuppföljning familjerådgivning 2024

Innehåll

1. Bakgrund	3
2. Familjerådgivning i Österåker	3
3. Kostnader för familjerådgivningen.....	4
4. Uppföljning av utförare.....	4
4.1 Nationella sammanställningen av familjerådgivning.....	5
4.2 Tyngdpunkten i rådgivningen.....	6
4.3 Beskrivande analys av Österåker kommuns familjerådgivningen 2024	6
5. Barnkonsekvensanalys.....	7

1. Bakgrund

Enligt socialtjänstlagen har kommunen ansvar att erbjuda familjerådgivning. Det kan ske i egen regi eller av annan lämplig yrkesmässig rådgivare.

Familjerådgivning ska bestå av samtal som syftar till att bearbeta samlevnadskonflikter i parförhållanden och familjen (5 kap. 3 § SoL). Enligt Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) kan ett ärende i praktiken innehålla flera frågeställningar samtidigt.

Samtalen med en familjerådgivare kan vara behandlande eller rådgivande:

- Behandlande samtal avses samtal som syftar till att skapa en förändringsprocess. Den enskilde, alternativt paret, definierar målen och familjerådgivaren använder sin kompetens till att leda mot målen.
- Rådgivande samtal syftar till att ge information och vägledning.

Familjerådgivning är en förebyggande verksamhet. En väl utbyggd familjerådgivning som kan ta emot människor tidigt är viktigt både samhällsekonomiskt och för den enskilde. När råd och samtal vid relationsproblem erbjuds i tidigt skede, minskar belastningen på övrig socialtjänst och på andra verksamheter. De önskade effekterna är att det på individnivå ger ökat välbefinnande och förmåga att hantera framtida relationsproblem. Utifrån detta sker även ett ökat välbefinnande för de barn som berörs.

Det finns flera kriterier som troligtvis påverkar i vilken utsträckning den kommunala familjerådgivningen efterfrågas. Exempelvis:

- Tillgänglighet
- Avgifter
- Andra alternativ till familjestöd som erbjuds

2. Familjerådgivning i Österåker

Sedan 2010 gäller lagen om valfrihet (LOV) för utförande av familjerådgivning inom Österåkers kommun. Under 2024 under kommuninvånarna välja mellan tio utförare med egen regi inräknat. Under slutet av 2024 sades ett avtal upp då företaget avslutat sin verksamhet och ett avtal med en ny utförare tecknades.

Ersättningen för externa utförare var 1325 kr per rådgivningstillfälle, medan ersättningen för utförare i egen regi var 1245 kr per tillfälle. Egenavgiften var 450 kr per par och samtal, och denna avgift betalas direkt till utföraren.

Utföraren ska bifoga en rekvisition per samtal för att kunna fakturera kommunen. Rekvisitionen lämnas ut alternativt skickas av servicecenter till den som bor i kommunen och efterfrågar familjerådgivning. Den som vill gå i familjerådgivning har rätt att vara anonym, uppföljning och kontroll av utförd rådgivning är därför begränsad. Enligt avtalet står kommunen för kostnader för de fem (5) första samtalen. Därefter betalar den enskilde eller paren själva kostnader för ytterligare besök direkt till familjerådgivningsföretaget.

Under 2024 registrerades inga inkomna synpunkter eller klagomål. Den som vill få stöd i form av familjerådgivning har rätt att byta utförare utan uppsägningstid. Vilka krav som ställs på familjerådgivare redovisas på kommunens hemsida. Under 2024 genomfördes en nöjdhetsundersökning på familjerådgivningen i egen regi. De flesta svarande på undersökningen var nöjda och upplevde att familjerådgivningen kunde ge dem stöd i deras situation.

3. Kostnader för familjerådgivningen

Nedan redovisas kostnader kopplat till familjerådgivningen inklusive momskompensation. Intäkterna för familjerådgivningen redovisas endast för familjerådgivning i egen regi.

	2023	2024
Kostnader för familjerådgivning i egen regi.	210 tkr	277 tkr
Kostnader för familjerådgivning extern	815 tkr	903 tkr
Intäkter för familjerådgivning i egen regi	78,64 tkr	83,4 tkr

4. Uppföljning av utförare

I samband med att en utförare av familjerådgivning lämnar anbud på att ingå i upphandlingen och bedriva verksamhet i Österåkers kommun sker en granskning av att anbudet stämmer med förfrågningsunderlaget. I granskningen ingår kontroll av ekonomi hos Skatteverket, granskning av familjerådgivarnas kompetens, säkerställande av att lokalen där familjerådgivningen bedrivs är tillgänglighetsanpassad och uppfyller

sekretesskraven för verksamheten. Det kontrolleras även att lokalen där familjerådgivningen bedrivs kan nås inom en timme från centrala Åkersberga med kollektivtrafiken.

Förvaltningen har under 2024 gjort verksamhetsuppföljningar hos samtliga utförare förutom en som under året avvecklat sin verksamhet. De frågor som följts upp har utgått från avtalet, så som frågor om tillgänglighet, kvalitetsledningssystem, personalens kompetent osv. Löpande kontakt sker även mellan förvaltningen och familjerådgivningsföretagen gällande frågor som kan uppstå utifrån uppdraget, kommunens krav och service till invånarna i Österåkers kommun.

4.1 Nationella sammanställningen av familjerådgivning

Statistiska centralbyrån (SCB) samlar årligen in data, på uppdrag av MFoF, från samtliga kommuner avseende familjerådgivning. Den nationella sammanställningen avseende 2024 är ännu inte publicerad på <http://mfof.se/>.

I nedanstående tabell redovisas statistik för familjerådgivning i Österåkers kommun.

År	Totalt antal hemmavarande barn som berörts i ärenden påbörjade under året.	Totalt antal ärenden under året	Totalt antal samtal under året	Val av privat utförare i %
2019	256	162	512	73
2020	193	134	369	58
2021	279	184	517	81
2022	345	239	698	84
2023	370	498	1307	89
2024	492	313	956	77

4.2 Tyngdpunkten i rådgivningen

I praktiken kan ett ärende innehålla flera frågeställningar samtidigt. Under år 2024 avslutades 259 ärenden sammanlagt hos utförarna, tyngdpunkten i dessa ärenden var reparationsarbete om 124 ärenden. Med reparationsarbete menas att lösa samlevnadsproblem i en parrelation och fortsätta att leva tillsammans. Näst vanligast, 39 ärenden, var Kartläggning/klargörande samtal, som innebär att redan ut vad problemet är eller ge information.

4.3 Beskrivande analys av Österåkers kommuns familjerådgivningen 2024

- Totalt antal ärenden och samtal minskade mellan år 2023 och 2024, men ligger fortfarande högre än de senaste åren före 2023.
- Flest antal ärenden under 2024 har Familjemottagningen Danderyd med 271 ärenden. Näst flest har Österåker pastorat med 201 ärenden, tätt följt av familjerådgivningen i egen regi med 193.
- Antal barn som berörs av familjerådgivningen har ökat markant från 370 barn år 2023 till 492 barn under 2024.
- Giftna (137 personer) och sammanboende (94 personer) är fortsatt de vanligaste relationerna i familjerådgivning.
- Den vanligaste åldern av besökarna hos familjerådgivningen i Österåker, för samtal som påbörjades 2024 var 40–49 år, totalt 221 personer.
- Under 2024 var det vanligast att samtalen avslutades efter 2–4 tillfällen (151 ärenden).
- Kostnaden har ökat 2024 jämfört med 2023 trots att antal samtal minskat. Detta beror på att den största ökningen av kostnad per samtal skett 2024 med en ökning av 40kr/samtal.

5. Barnkonsekvensanalys

Barnkonventionen anger att barn inte ska betraktas som passiva objekt för vuxnas uppfostran och omsorger utan som självständiga och handlande individer med tidig förmåga att agera med sin omvärld. Barnrättsperspektivet ska i enlighet med barnkonventionen finnas med i alla sammanhang där frågor som rör barn behandlas. Konventionen sätter barnets behov framför föräldrarnas. Att tillämpa barnkonventionen handlar om att omsätta den till verklighet. Utifrån att familjerådgivningen riktar sig till familjer får barn genom sin tillhörighet till en familj anses som inräknade i familjerådgivningens verksamhet. Trots detta deltar barn i familjerådgivning i mycket liten utsträckning. MFoF anser att metodutveckling för att säkerställa barns delaktighet och möjlighet till medverkan i familjerådgivning är nödvändig. MFoF har tagit fram en digital informationsportal med material om barnkonventionens fyra grundprinciper. I samband med uppföljning av verksamheter inom familjerådgivning 2024 har förvaltningen även följt upp hur verksamheterna arbetar med barnrättsperspektivet i sin verksamhet. Endast hälften av verksamheterna kände till kunskapsstödet. Då förvaltningen frågat samt informerat om detta förväntas flera verksamheter ha tagit del av materialet inför 2025 års uppföljning.

I tjänsten 2025-04-25

Anna-Maria Nicolaisen

Sakkunnig